

SISARPOSTI 3/2022

Marja-Liisa Tapanainen (vas.) tapasi avajaistilaisuudessa pitkästä aikaa Tarja Kiiran, vanhan tuttunsa Kajaanin sotilaskotiyhdistyksestä.

Pirkko Marjomaa jakoi jälkiruokapullaa Tal-lipihalla, jossa nautittiin päättäjäisrokkia.

Tapaamisen riemu väritti sisarpäiviä

Tampereen sotilaskotipäivien viisisataapäistä joukkoa yhdisti yksi tunne: on kiva olla taas yhdessä! Kolmen päivän aikana tutustuttiin Pirkkalaan ja Tampereeseen, ja vietettiin laatu-aikaa iloiten siitä, että kaikki on hyvin. Sivut 3-9

Aili Lamminen (oik.) sai energiaa sisarpäiviltä. — Sotilaskotitorilla arvuuteltiin kahvipannun vetoisuutta.

Vapaaehtoiset kirjoittivat sotapäiväkirjoja puhtaaksi digiarkistoa varten

Sivut 12-13

Viljami Annanoli vaikutui valasta Lapinjärvellä

Sivu 10

Retki Rantatien museokohteisiin

Ainolan takan väri sai selityksen, kun sisaret tutustuivat Tuusulan Rantatien taiteilijakoteihin sekä Lottamuseoon. Siellä esillä on mm. lottavaatteisiin puettu nukke.

Sivut 14-18

Syksy tuo taas monta merkintää kalenteriin

Sait juuri kätesi uusimman Sisarpostin. Sen lukeminen on hauskaa ja palauttaa muistiin mukavia, äskettäin tapahtuneita asioita. Sisarpostin merkitys on huomattava myös historian tallentajana. Tulevat historiankirjoittajat saavat ammennettua monenlaista tietoa kulloisestakin ajasta.

Olemme saaneet lukea myös monipuolisia haastatteluja niin sisaristamme kuin yhteistyökumppaneista. Sisarpostihan ei kerro vain menneestä vaan se kertoo myös tulevasta.

Lehtemmekin pääsee normaaliin julkaisuprosessiin, kun harrastuksemme on lähes palannut normaalioloihin.

Pitkästä aikaa on tulossa erilaisia tapahtumia.

Kalenteriosuuskini palaa; muistathan laittaa tiedot myös omaan kalenteriisi. Tapahtumilla halutaan piristää vihreiden aherrusta eri harrastusmuodoissamme.

Päivystysvuorot sotilaskodissa ovat edelleen olennainen osa työtämme. Normaaliolojemme muihin säännöllisiin päivystysvuoroihin kuuluu myös kirjasto. Se on auki tiistaista torstaihin klo 18-20.

Varusmiehet eivät valtavasti lainaa kirjallisuutta, mutta kirjaston luonne on muuttunut paikaksi, jossa voi hetken olla itsekseen. Kirjastomme sisustusta on muutettu ja muutetaan tähän suuntaan. Kirjaston päivystykseen kaivataan vuorojen tekijöitä. Vapaita vuoroja riittää halukkaille. Kirjaston yhteystiedot ovat takasivulla.

Syksyn kauneus ja runsasvärisyys ovat ilon aiheita.

Maisemia ja värejä voi ihailla bussin ikkunasta San tahaminaan tullessaan. Sillan kupeessa voi myös nähdä joutsenia. Sotilaskodin ikkunasta näkyy mahtava maisema kohti kaupunkia. Päivystystä hoidellessa voi välillä ihailla näkymiä.

Sotilaskodin yläkerrassa tulisi joka ilta olla vähintään kahdesta kolmeen vuorolaista ja kirjastossa yksi. Liikkuvan tapahtumista tulee erikseen kutsu, ne kun tulevat aina erillisenä tilauksena.

Olen jo aikaisemminkin sanonut, että jokaisen harrastuspanos on yhtä tärkeä, tekee sitä tarjoilu- tai kirjastojaoksessa, tiedottamisessa, liikkuvassa tai muussa toiminnassa.

Tavataan taas yhteisen harrastuksen parissa.

Inka Tiittanen

Avajaisjuhlatunnelmissa Kerttu Kolari, Mari Hietanen ja Marju Moisalo (ylh. vas.); Hanna Kela ja Kirsi Maaskola (alh. vas.) Iltajuhlassa pöydän ympärillä Anna Maija Luomi (vas.), Kirsi Maaskola, Inka Tiittanen ja Karita Rosnell.

Sotilaskotipäivillä juttu luisti ja Tampere näytti parastaan

Musta makkara kuului selviönä illallistarjoiluun

Tunnelma oli sananmukaisesti tiivis, kun liki viisisataa sotilaskotiharrastajaa kokoontui Tampereen Raatihuoneen juhlasaliin aloittamaan sotilaskotipäiviä perjantaina, syyskuun toisena päivänä. Kokoontumisen riemun saattoi aistia koronavuosisen jälkeen. Kuohuviinilasit kilisivät, kun tutut ja tuntemattomat vaihtivat kuulumisia. Santahaminalaisia oli päivillä mukana 23. Edellisistä sotilaskotipäivistä Mikkelissä on jo kahdeksan vuotta.

Varapormestari Aleksi Jänntti kertoi ylpeänä kaupunkinsa olevan tulevaisuuden edelläkävijä, tekemisen kaupunki. Sotilaskotiliiton arvot soveltuvat hänen mielestään kaikenlaiseen toimintaan.

Riitta Rainio

Puheenjohtaja Anne-May Asplundin sairastuttua Sotilaskotiliiton varapuheenjohtaja **Riitta Rainio** piti tervetulopuheen. Hän kävi läpi liiton satavuotista toimintaa vuosikymmenittäin. Paljon siihen on käänteitä ja mullistuksia mahtunut. Hän toivoi, että koronavuosien jälkeen vanhat sisaret ja veljet palaavat harrastuksen pariin. Hän iloitsi siitä, että uusia ja nuoria harrastajia on liittynyt yhdistyksiin kiitettävän paljon. Heitä oli runsaasti myös sotilaskotipäivillä.

Ilmavoimien soittokunta viihdytti vieraita, ja Raatihuoneen kauniit huoneet houkuttelivat tutustumaan Tampereen historiaan. Parvelta oli hieno näkymä alakerran saliin. Juhlallinen vastaanotto oli hieno aloitus monipuolisille sisarpäiville.

Hornetin ylilento juhlisti avajaisia Pirkkalassa

Sotilaskotipäivien varsinaiset avajaiset pidettiin lauantaina Satakunnan lennostossa, jonka alueella Tampereen Seudun Sotilaskotiyhdistyksen Pirkkalan sotilaskoti on. Lennoston komentaja, eversti **Mika Kulkas** korosti sotilaskotityön merkitystä Puolustusvoimille ja maanpuolustukselle.

”Kun raskaan päivän jälkeen pääsee sotilaskotiin, se on kuin tulisi kotiin: ystävälliset siskot ja veljet, maittavat ja edulliset herkut ja kotoisa tunnelma tuovat piristystä päivään.”

Mika Kulkas kehui **vallitsevaa** maanpuolustustahtoa ja Suomen varautumista.

”Suomessa on ylläpidetty puolustuskykyä, ja Natoon liittyminen lisää turvallisuutta. Maanpuolustustahto on turvallisuuden kivijalka. Tälläkin hetkellä lennostossa on 260 reserviläistä kolmen viikon koulutuksessa. Tavoitteemme on, että Suomen ilmavoimat on 2030 Pohjolan paras.”

Eversti Kulkkaan puheen aikana Hornet lensi moottorit jylisten juhlakentän yli.

Emäntäyhdistyksen puheenjohtaja Kirsi Tulkki kiitti yhdistyksensä jäseniä vahvasta sitoutumisesta päivien järjestämiseen.

”Talkoot ovat yhdistäneet sisaria paremmin kuin vuorot, sillä iltaisin Pirkkalassa on vuoroilla vain kaksi sisarta. Sisarten erityisosaamiset tulivat myös valmisteluissa hyötykäyttöön.”

Pirkkalan sotilaskodin kentälle levittäytyneellä torilla järjestötuotteet tekivät kauppansa ja arvontoihin osallistuttiin ahkerasti.

Eversti Mika Kulkas ja Riitta Rainio Sotilaskotiliitosta puhuivat avajaisissa Pirkkalassa. - Mari Hietanen (alh. vas.) osallistui kahvipannun tilavuusvisaan.

Kodin Perinnehuoneessa voi tutustua 1900-luvun alussa rakennettuun Suur-Merijoen kartanoon. Vuodesta 1927 sen alueella toimi Ilmavoimien lentokenttä. Toisessa maailmansodassa kartano tuhoutui. Perinnehuoneessa on mm. kartanosta pelastettu jyräkä jugendkaappi.

Kimmo Kopra varusmiesbändeineen viihdytti juhla- väkeä musiikillaan.

Pirkkalan sotilaskodissa on itsepalvelukirjasto

Pirkkalan sotilaskodin kirjasto toimii hyvin itsepalvelu-periaatteella. Kirjastosisar **Päivi Seppä** (kuvassa) kertoi, että varusmiehet pääsevät kirjastoon aina sotilaskodin aukioloaikoina. Kirjastosisaret ovat paikalla tiistaisin ja torstaisin klo 18-20.30.

”Kartutamme pienen kirjastomme valikoimaa varusmiesten toiveiden mukaan. Olemme heidän toiveestaan myös järjestäneet kirjat uudelleen normaalien kirjastojen tapaan.”

Pispalassa on säilynyt puutalokortteleita.

Marju Moisalo Kotkankallion muistomerkillä.

Tampereen suunnitelmissa tekosaari ja köysirata

Oppaamme Sallamari Anger kertasi kaupunkikierroksella Tampereen rakennusvaiheita: 1779 alkoi teollistuminen ja 1800–1900 -lukuja leimasi jugendtyyli. Sitä ovat keskustorin rakennukset. Puutalot saivat väistyä, kun 1920-luvulla alettiin rakentaa tiilestä. Puukaupunkia tuhosivat myös 1950–1970 -lukujen elementtitalot. Nyt eletään murrosaikaa, kun Tampereelle muuttaa 2 – 3 000 uutta asukasta vuodessa.

Ensimmäinen kohteemme oli 3 500 asukkaan Ranta-Tampella, joka valmistunee vuoteen 2030 mennessä. Näsjärven rannan asunnot ovat hinnoissaan; jääkiekkoilija **Patrik Laineen** 150 neliön asunto maksoi 1,5 miljoonaa euroa.

Runsaan kahden kilometrin rantatunnelia pitkin alitimme kaupungin keskustan ja Tammerkosken Santalahteen, entisen tulitikkutehtaan alueelle. Sinne tulee asuntoja 2 500 asukkaalle. Huimimmat suunnitelmat on tehty Särkänniemen alueelle: katettu satama, tapahtumakenttä, ravintola-alue, maailmanpyörä ja järviluontokeskus.

Tornihotelli hallitsee kaupunkikuvaa.

Huvipuisto pysyisi ennallaan, mutta delfinaario muuttuisi jonkinlaiseksi 3D-kohteeksi. Särkänniemen alueelle tulisi myös kylpylähotelli, palloiluhalli, asunto 700 asukkaalle ja jopa köysirata sieltä keskustaan.

Sara Hildénin taidemuseo siirtyy Finlaysonin alueelle, ja Pyyntikintorin pysäköinti siirretään torin alle. Tampereen taidemuseo saa 25 miljoonaa euroa maksavan, viljamakasiinia muistuttavan siiven, seitsenkerroksisen Siilon. Hiedanrantaan, Näsjärven rannalle, tulee asuntoja 20 000

asukkaalle. Sinne tulee myös 13 hehtaarin tekosaari, Näsisaari, ja asuntoja 5 000 ihmiselle. Saaresta kuljetaan keskustaan raitiovaunulla.

Raitiovaunuja kaavailtiin Tampereelle jo 1907, mutta vasta 2016, kun bussiliikenne ei enää vastannut tarpeita, ratikkalinjojen rakentamisesta tehtiin päätös. Viime vuoden elokuussa juhlittiin linjojen 1 ja 3 avajaisia etuajassa, ja budjettikin alittui. Tampereella on suuria ja mielikuvituksellisia hankkeita lähivuosille, ja kaupunkilaiset kuulemma uskovat niihin!

Haaremin helmet –tanssiryhmällä oli useita esityksiä, joiden puvut olivat toinen toistaan värikkäämpiä.

Haaremin helmet riemastuttivat iltajuhlassa

Lauantaina iltajuhlan ohjelman kohokohta oli Haaremin helmet -ryhmän itämaisten tanssien esitys. Ryhmä hehkutti niin keho- kuin ikäpositiivisuutta; tanssijoiden keski-ikä oli 76 vuotta. Lanteet keinuivat ja kädet ojentuivat Kuningaskobran tahtiin. Lopuksi koko suuri salillinen vihreitä opetteli itämaisen tanssin perusteita. Hauskaa oli!

Sotilaskotijärjestön Tuki sr:n puheenjohtaja **Eva Lindblad** kertoi Tuen toiminnasta. Tuki osallistui avokätisesti sotilaskotipäivien kustannuksiin. Alun perin säätiö maksoi eläkettä sotilaskotien työntekijöille, nykyisin Tuki rahoittaa liiton jäsenten ja sotilaskotien henkilökuntien virkistys- ja koulutustointa. ”Tuki osallistuu mielellään innovatiivisten hankkeiden kustannuksiin, joista yksi esimerkki on Oulun yhdistyksen leipomokontti.”

Mustaa makkaraa oli tietysti tarjolla ruokasalin noutopöydässä, jossa oli herkkuja moneen makuun. Illan päätteeksi Kaartin soittokunnan varusmiesbändi sai niin vanhat kuin nuoret tanssimaan reippaitten rytmien tahtiin.

Sunnuntain aamuhartaudessa Turun Tuomiokirkossa Ilmavoimien kenttärovasti **Kari Mannermaa** muistutti, että meillä on lupa yrittää ja lupa epäonnistua. ”Voimme hylätä itsemme vähättelyn ja kannustaa ja rohkaista toinen toisiamme.”

Päivä jatkui Finlaysonin alueeseen tutustumalla. Laajalla, entisen puuvillatehtaan alueella on mm. museokeskittymä Vapriikki. Postimuseossa kerrotaan hauskaasti ja interaktiivisesti historiaa postin kantamisesta jalkapelillä nykyiseen sähköpyöräkauteen.

Tallipihalla nautitun hernerokan jälkeen tutustuimme vielä käsityöpuoteihin. Päätösjuhlassa esiintyi Omakotiyhdistyksen kuoro, ja Tampereen Seudun Sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja **Kirsi Tulkki** kiitti osallistujia. Lähtiesämme saimme mukaan retkievää. Kaikesta oli huolehdittu!

Tekstit: Marja-Liisa Nikka

Kuvat: Merja Autio ja Marja-Liisa Nikka

Kesätyö kutomossa oli rankkaa

Sirkka Roponen (kuvassa) muisteli kesätyötään koululaisena Finlaysonin kutomossa: ”Olin kutojien apurina, juoksutin heille lankoja ja mitä kulloinkin puuttui. Korvat punaisena kuuntelin naisten ronskia kieltä, ja kauhistelin uskaliaita kepposia, joilla he hauskuttivat muita minun kustannuksellani. En ollut sellaiseen tottunut, ja yksi kutojarouva huomasi sen. Hän sääli minua ja ehdotti, että jatkaisin kesätyötä puutarhassa. Siellä sain kaikessa rauhassa lopettaa kahden viikon kesätyöpestini.”

Tampereen vahvojen naisten jalanjäljillä

Tampereella on asunut monta huomattavaa naista, jotka ovat olleet uranuurtajia aikanaan.

WIVI LÖNN (1872-1966) oli neljäs suomalainen naisarkkitehti ja ensimmäinen nainen Suomessa, jolla oli oma arkkitehtitoimisto. Hän sai osakseen vähättelyä: ”ei naiset osaa”. Hän nimesi työnsä usein nimikirjaimilla, jolloin sukupuoli ei tullut ilmi. Wivi Lönn suunnitteli yli 30 koulua. Tampereella sijaitseva *Wivi Lönnin koulu* on yhä pohjaratkaisultaan toimiva. Lönnin uran huippuvuodet olivat 1900-luvun alussa. Omissa oloissaan viihtyvä Lönn vetäytyi 1930-luvulla lähes täysin alalta.

MINNA CANTH (1844–1897) syntyi ja asui varhaislapsuutensa Tampereella. Hänen syntymäkotinsa sijaitsi Puutarhakatu 8:ssa, ja sinne kiinnitettiin muistolaatta 1947. Nuorta Minna Canthia esittävä Lauri Leppäsen veistos paljastettiin Hämeenpuistossa 1951.

SARA HILDÉN (1905–1993) työskenteli 1920-luvulta alkaen Tampereella eri vaateliikkeissä ja perusti niitä myöhemmin useita Tampereelle ja Jyväskylään. Hänellä oli suhde itseään nuorempaan taiteilijaan, jolle järjesti ateljeen. Suhteen loputtua Sara otti mukaansa taulut, ja alkoi kerätä taidetta. Hän omisti ensimmäisiä Picasson teoksia Suomessa. Sara Hildenin taidemuseo avattiin 1979.

Päiville osallistuneet äiti ja tytär, Anu Helpinen ja Virpi Erkkilä kirjoittivat Tampereen voimanasista.

ROSA SALMELIN oli tehtailija Sulo Salmelinin puoliso, joka otti Pyynikin Panimon hoitoonsa miehensä kuoltua 1930-luvulla. Sulo Salmelin oli ostanut 1890 perustetun panimon kauppaneuvos Julius Johanssonilta 1920. Jäätyään leskeksi ja viiden lapsen yksinhuoltajaksi 1930, Rosa Salmelin teki naiselle vaativan uran Pyynikki-yhtymässä 1960-luvulle saakka. Pyynikin Panimon Amiraali -oluiden etiketeissä komeilivat mm. Horatio Nelson ja japanilainen amiraali Togo.

SYLVI SALONEN (1920-2003) oli rakastettu näyttelijä. Hän tuli Porista Tampereen Teatteriin 1943 ja kuului vuoteen 1985 Tampereen Työväen Teatterin näyttelijäkaartiin.

Suomalaiset muistavat hänet paitsi näyttämöltä myös monista televisionäytelmistä ja -sarjoista. Sylvi Salonen asui Tampereen Työväen Teatteria vastapäätä.

Anu Helpinen
Virpi Erkkilä

Huulistista tuli soittokunnan roudari

Ilmavoimien soittokunnan sotilasmarsit Raatihuoneella toivat Turun sotilaskotiyhdistyksen jäsenen **Anna-Mari Elosen** (kuvassa) mieleen hänen huilua soittavan lapsenlapsensa.

”Matias opiskeli konservatoriossa ja haaveili pääsevänsä soittamaan Hamina Tattooseen. Hän haki varusmiessoittokuntaan, mutta jäi täpärästi rannalle. Hän valmistui yhdistelmäajoneuvon kuljettajaksi eli rekkakuskiksi ja pääsi roudarina osallistumaan soittokunnan keikoille. Soittaminen on jatkunut muissa tilaisuuksissa, ja rekkakuskin hytistä kuuluu joskus huilunsoittoa.”

Vihreä viikonloppuni

Valtakunnalliset sotilaskotipäivät aloittivat minun syksyni. Kesä vierähti Helsingissä, mutta syksy alkoi Tampereella vihreissä merkeissä. Olen kummankin paikkakunnan sotilaskotiyhdistyksen jäsen, mutta suuren osan vuodesta vietän Tampereella. Siksi kuuluin sotilaskotipäivien organisaatioon. Etukäteen osallistuin käsiohjelman tekoon.

Perjantainen kaupungin vastaanotto oli hieno kokemus, sillä Raatihuone on upea edustustila. Siellä ensimmäisen kerran konkretisoitui se, kuinka iso tapahtuma oli. Ilta kului mukavasti uusien ja vanhojen tuttujen kanssa seurustellen sekä puheita ja musiikkia kuunnellen.

Lauantaiaamuna olin vastaanottamassa vieraitamme. Jaoin pusseja ilmoittautumispisteellä ja toivotin ilmoittautujat tervetulleeksi. En saanut suuria vastuutehtäviä, joten päivä jatkui rennosti tutustuen sotilaskotitoriin ja kuunnellen esiintyjä. Kerkesin lauantaina myös tutustua uusiin ihmisiin. Lounaan jälkeen en jatkanut bussiretkille, vaan jäin lennostolle siivoamaan jälkiämme.

Harmittelin etukäteen, että iltajuhlan paikka oli jouduttu vaihtamaan upeasta Tuulensuun Palatsista pois. Positiivista toki on se, että vaihto tehtiin päivien suuren suosion takia. Iltajuhlaa vietin suurimmaksi osaksi muiden tamperelaisten kanssa, mutta ilokseni sain viereeni Lappeenrannan yhdistyksen ainoan edustajan, 19-vuotiaan **Suvin**.

Juhlassa oli hyvä tunnelma. Totesin illan aikana, että olimme loistava yleisö, kun heittäydyimme tanssiin pariinkin otteeseen ja annoimme esiintyjille raikuvat suosionosoitukset. Sitkeimmillä juhlijoilla ilta jatkui virallisen osuuden jälkeen, mutta itse lähdin kotiin nukkumaan.

Sunnuntai-aamuna osallistuin vielä hartauteen Tampereen Tuomiokirkossa. Viikonloppuun mahtui paljon vihreää, paljon hymyilyä ja paljon puuhastelua. Koin sotilaskotipäivät järjestäjän näkökulmasta, mutta onneksi ehdin myös nauttia tunnelmasta.

Iida Päärnilä

Sisarpäivät oli yhdessä tekemisen juhlaa

Santahaminan sotilaskotisisar ja Sotilaskotijärjestön Tuki -säätiön hallituksen pitkäaikainen jäsen **Aili (Allu) Lamminen** (kuvassa) istahti hyvillä mielin paluubussiin Tampereelta.

”Tällaiset yhteiset tapaamiset ovat erittäin tärkeitä, ne voimaannuttavat ja luovat positiivista yhteenkuuluvuutta. Odotin päiviltä hengen ja ruumiin ravintoa, vanhojen ystävien tapaamista ja uusiin tutustumista. Niitä kaikkia sain. Arvostan Tampereen yhdistyksen tekemää valtavaa työtä tapahtuman onnistumiseksi. Olihan tämä yhdessä tekemisen juhlaa.”

Oulun Antti ilahtui nuorista osanottajista

Oululainen Antti Juujärvi oli yksi sotilaskotipäivien vihreistä veljistä. Hän kannustaa uutta väkeä mukaan sotilaskotiharrastuksen pariin, joka sopii hyvin myös miehille. Tampereella hän ilahtui erityisesti nähdessään isossa joukossa paljon nuoria.

”Vaikka valtaosa osallistujista on vanhempaa sotilaskotiväkeä, on mukava huomata, että tämä harrastus yhä enemmän kiinnostaa myös nuoria. He turvaavat sotilaskotityön tulevaisuuden.”

Antti Juujärvi oli vuonna 2008 ensimmäisiä Oulun Sotilaskotiyhdistykseen liittyneitä vihreitä veljiä. Hänet ”bongattiin” mukaan toimintaan suurmesujen aikana leipomoteltan oven pielestä! Valmiiksi hänellä oli jo varusmiesaikana kasvanut arvostus sotilaskotisarien toimintaan.

Nyt Oulun yhdistyksessä on veljiä noin 25, mukana on myös pikkuveljiä. Kaikkiaan Oulun Sotilaskotiyhdistyksen jäsenmäärä on noin 180, vaihdellen vuosittain eri syistä.

”Olemme pojattoman yhdistyksen kantava voima”, Antti tarinoi. ”Kuljetamme, kannamme, autamme tarvittaessa teltan pystytyksessä. Taitoja ja tietoa löytyy moneen tarpeeseen niin digimaailmasta kuin autotekniikasta ja koneista. **Maija Paavilaisen** sanoin: Osaamme kuka mitäkin, yhdessä mitä vain. Olemme mukana monipuolisesti yhdistyksen toiminnassa. Päiväkeikat sopivat meille eläkeläisille.”

Antti Juujärvi toimii myös muonitus- ja tarjoilujaostossa, mikä on hänelle luontaista ravintola-alan taustan vuoksi. Tilaisuuksiin tarvittavat munkit leivotaan vapaaehtoisvoimin tarvittaessa siirreltävässä leipomokontissa. Yhdistyksellä on tilat myös erikoisleivonnalle. Oululaiset ovat tietenkin sitä mieltä, että heillä leivotaan parhaat munkit.

”Munkkeja menee myyntiautossa puolustusvoimien tilaisuuksiin, sotaveteraani- ja rintamaveteraaniyhdistysten tilaisuuksiin ja kokouksiin, kutsuntoihin, leirisotilaskoteihin, MPK:n koulutustilaisuuksiin sekä erilaisiin yleisötapahtumiin, muutamia mainitakseni.”

”Olemme pojaton, mutta emme toimeton yhdistys”, Antti sanoo. ”Teemme aktiivista sotilaskotityötä leirisotilaskodeissa ja maanpuolustustapahtumissa. Velijaostomme kokoontuu muutaman kerran vuodessa pitäen saunailtoja ja kokouksia.”

”Oulun yhdistyksellä on toimitilat kaupungin keskustassa, ja siellä on toimistomme sekä pieni kokoustila. Lisäksi toimintaa on MPK:n tiloissa. Isomat kokoukset olemme saaneet pitää Sofiaseurakuntakeskuksessa. Ivalon rajakomppanian varusmiehet ovat kummipoikiamme ja heidän hyvinvointiinsa käytämme myyntityöstä saatuja varoja.” Antti Juujärvi kiitteli Tampereen yhdistystä sotilaskotipäivien eteen tehdystä työstä.

”Tampereen yhdistys on yhdistänyt voimansa ja saanut aikaan mukavat ja virkistävät päivät. Kerrankin me vihreät saamme istua ja nauttia siitä, että meitä passataan. Päivien järjestäminen kolmen vuoden välein toisi ehkä järjestelyihin rutiinia.”

Marja-Liisa Nikka

Mariebergin urheilukentän ympärille oli kerääntynyt runsaasti yleisöä seuraamaan juhlavaa valatilaisuutta.

Vala valtasi Lapinjärven kuumana perjantaina

Annanollien kotialbumi

Kaartin jääkäriyrykmentin valatilaisuus elokuussa oli poikkeuksellisen näyttävä tapahtuma, joka elävöitti Lapinjärven kuntaa helteisenä perjantaina. Valan tai juhlallisen vakuutuksen antoi vuoden toisen saapumiserän noin 700 varusmiestä.

Vilkas päivä alkoi seppeleenlaskulla sankarihaudoille. Siihen osallistui jääkäriyrykmentin ja kunnan edustajia sekä päiväkotilapsia.

Jääkäriyrykmentin komentaja, eversti

Asko Kopra otti valan vastaan Mariebergin urheilukentällä. Valan esilukijana oli Lapinjärven kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Päivi Lempiö**.

Kenttähartauden piti sotilaspastori **Paavo Ranta**.

Juhlallinen vakuutus annettiin ennen valaa Lukkarinpuistossa.

Kaartinjääkäri Viljami Annanolli piti valatilaisuutta hienona kokemuksena.

”Kokemus oli kaikin puolin mahtava, mutta minua puhutteli erityisesti se, kun komentaja kertoi sotilasvalan juontuvan satojen vuosien takaa. Tuntui tärkeältä, että tapahtuma sidottiin isänmaan historiaan ja perinteeseen.”

Valan jälkeen joukot marssivat kuntaa halkovaa Lapinjärventietä Varuskuntasoittokunnan tahdissa.

Tero Annanolli tuli Sipoosta Lapinjärvelle katsomaan poikansa Viljamin valaa.

”Oli siistiä, kun marssijoita oli niin iso joukko ja tien varressa paljon yleisöä. Tosin siinä ei ehtinyt paljon katselemaan ympärille, kun piti olla tarkkana, miten askeleet menevät. Hiki tuli, kun asteita oli 30”, Viljami Annanolli kertoi.

Kolme sukupolvea Annanolleja kokoontui ohimarssin jälkeen vaihtamaan valakokemuksiaan.

”Oma valani 1998 ei tuntunut oikein miltään, mutta tänä aikana koko varusmiespalvelus tuntuu tärkeämmältä. Vala oli vaikuttava kauniissa ympäristössä”, Viljamin isä **Tero Annanolli** sanoi.

Marja-Riika Saaristo

Varuskunnan pappi Paavo Ranta puhui verkostojen merkityksestä. Hän myös säesti laulua kitaralla.

Ruskahartaus vanhan kirkon raunioilla

Santahaminan vanhan ortodoksikirkon historia lähtökohtana olimme suunnitelleet ekumeenista iltahartautta. Etsiskelin tietoa kirkon sijainnista ja löysin edesmenneen sisaremme Svetlana Syrjön kirjoituksen Sotilaskoti -lehestä 1/2017, jossa hän kertoi seuraavaa:

”Santahaminassa oli Venäjän vallan aikana ortodoksinen kirkko, joka oli ristitty Serafin Sarovolaisen nimeen.

Puurakenteinen kirkko valmistui v. 1909. Suomen itsenäistyttyä kirkkoa ei koskaan muutettu luterilaiseksi, eikä sitä enää käytetty kirkollisessa tarkoituksessa. Kirkko rapistui kirjasto- ja varastokäytössä vuosikymmenten myötä ja huonokuntoisena se poltettiin v. 1972. ”

Kivijalka kirkon jäänteinä kertoo meille, että paikka on ollut pyhä; kivijalka on kannatellut kaunista puukirkkoa. Hiljennyimme paikalla ruskan värittämään iltahetkeen. Isä Sergei oli sairastunut eikä päässyt mukaan.

Sotilaspastorimme Paavo Ranta johdatteli meidät kitaramusiikin ja esimerkkitarinoiden myötä pohtimaan, mikä elämässä on tärkeintä.

”Ihmissuhteet ovat tärkeintä, ei maallinen rikkaus. Ainakin yksi ihmissuhde on hyvä hoitaa hyvin. Oleellista on yhdessäolo läheisten, ystävien ja kanssakulkijoiden kanssa. Verkostojen jäseninä voimme oppia rohkeutta elää ihmisten kanssa ja ymmärtää erilaisten ihmisten todellisuutta. Tärkeää on ihmisten aito kohtaaminen pelkäämättä sitä, että paljastamme omia haavoittuvuuksiamme ja heikkouksiamme.

Meillä kaikilla on heikkouksia, ei ainoastaan vahvuuksia.”

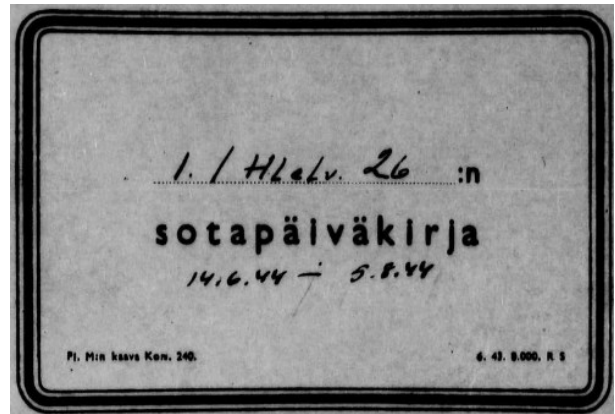
Illan viiletessä kävelimme sotilaskotiin nauttimaan kirkkokahveja ja jatkamaan hartaushetken herättämää keskustelua.

Sisaryhteisömme on meille merkittävä verkosto, jossa toimimisesta saamme uusia voimavaroja, ystäviä, mielihyvää ja uutta osaamista. Vapaaehtoisuudellamme on selkeä tavoite.

Vahvuutemme näkyy myös ongelmatilanteissa, jolloin kykenemme löytämään uusia, toimivia ratkaisuja vaikeiden tilanteiden selvittämiseksi.

Marja-Riitta Hirvonen
Piiros Kansallissarkistosta

Sotapäiväkirjatalkoissa ihminen opetti konetta lukemaan käsialaa

Kansallisarkisto käynnisti viime keväänä ison hankkeen, jonka tavoitteena on digitalisoida kaikki viime sotien sotapäiväkirjat. Koska urakka on ihmisvoimin mahdoton valtavan määrän takia (26 589 päiväkirjaa) eikä kone vielä osaa riittävästi lukea 1940-luvun käsialoja, arkisto päätti yhdistää molempien parhaat puolet.

Sotapäiväkirjat-hankkeessa ihminen kirjoitti osan päiväkirjoista ”puhtaaksi” ja samalla tekoäly opiskeli rivi riviltä, miten ihminen tunnistaa tekstiä. Opetusvaiheen jälkeen tekoäly jatkaa itsenäisesti työtä.

Hanketta varten Kansallisarkisto etsi vapaaehtoisia muun muassa sotahistoriallisen seuran kautta. Halukkaita tuli nopeasti hurjasti enemmän kuin arkisto toivoi.

Toukokuun alussa ensimmäiset 97 vapaaehtoista aloitti urakkansa perehdytyksellä. Itse ryhdyin toimeen ensimmäisten joukossa, ja muutaman viikon aikana kirjoitin puhtaaksi noin 50 aukeamaa erilaisia sotapäiväkirjoja.

Sotapäiväkirjat on skannattu eli kuvattu tietokoneen ruudulle, ja toiselle ruudulle talkoolainen kirjoittaa tekstin puhtaaksi Transkribus-ohjelmalla rivi kerrallaan.

Sotapäiväkirja on komppanian tai sitä isomman yksikön käsinkirjoitettu kuvaus sodan tapahtumista kuten taisteluista, tehtävistä ja siirtymisistä.

Sitä piti yleensä joku yksikön upseereista, kukin omalla tyyllillään. Valtaosa nyt kirjoitetuista päiväkirjoista on jalkaväkiosastojen, mutta mukana on erikoisempiakin yksiköitä.

Suk. Iku - Turso :n sotapäiväkirja		
Päiväys	Kello	SISÄLTÖ
1. 9	0.9.40 - 11.50	Siirtyminen Vallisaareen jossa luovutettiin kaikkien sot. torpedot, sekä paluu. Yksiköistä lähtien.
2. 9	0.10.40 - 08.50	Siirtyminen Vallisaareen jossa vastaanotettiin 3 kpl 7/12 kaikkineuvasta.
...	09.23 - 16.32	Lähtä Iku saaren torpeda kaikkineuvasta radalle jossa ammuttiin 4 laukausta putkista N° III ja IV pinta - ajassa. Paluu Yksiköistä lähtien.

Sukellusvene Iku-Turson päiväkirja vuodelta 1943 on melko luettavalla käsialalla kirjoitettu.

1942

:n sotapäiväkirja

Päiväys	Kello	SISÄLTÖ
2.1.	22.22	Kenn. Nenonen lähtee Mikkelistä Helsinkiin neuvottelukokoukseen
3.1.	9.	Saap. Helsinkiin
5.1.	20.10	Lähti Helsingistä
6.1.	7.	Saap. Mikkeliin

Tykistökenraali Nenosen tehtävistä ja liikkumisesta pidettiin kirjaa Mikkelin päämajassa.

Vapaaehtoiset puhtaaksikirjoittajat saivat myös toivoa esimerkiksi oman esi-isänsä yksikköä. Mukana oli muun muassa rekikorjaamo, sotakoira-osasto ja Kivennavan suojeluskunta.

Alkuun olin aloittamassa sukellusvenelaivueen sotapäiväkirjaa, mutta käsiala oli aloittelijalle liian vaikeaa vaikka kaunokirjoitusta onkin tullut koulussa opeteltua.

Niinpä ensimmäinen sotapäiväkirjani oli yhdeksänaukeamainen sukellusvene *Iku-Turson* päiväkirja vuodelta 1943. Merkinnät olivat siirtymisiä Helsingin ja Ahvenanmaan välillä, taistelu- ja sukellusharjoituksia ja erilaisia huoltotoimenpiteitä. Syksyllä Iku-Tursolla etsittiin vahingossa tippunutta torpedoa Rauman edustalta ja loppuvuodesta partiointiin Maarianhaminan tienoilla. Sattumuksia tai arkista elämää ei sivuilla näkynyt.

Toisin oli hävittäjälentolaivueessa, jonka vuoden 1944 päiväkirja kattoi 20 aukeamaa. Lentäjät siirtyivät Immolasta Käkisalmeen, jossa *”pojat nauttivat keskustan hotellissa loistoillallisen, meidät otettiin lämmöllä vastaan eikä mitään kortteja kyselty”*.

Parin päivän päästä laivue kärvisteli toista yötä nuotion ympärillä kentän laidalla, koska

”kaupunki on hälytysvuorolaiselle liian kaukana eikä kentällä ole minkäänlaista asumusta”.

Lentotoiminta on yllättävän rauhallista kesällä 1944, ja päiväkirjan pitäjä huokaakin: *”Ilma on mitä parhain ja näkyvyys erinomainen, mutta minkäänlaista lentotehtävää ei silti saatu”*.

Tykistön tarkastajan toimistolla Mikkelin päämajassa meno taas on ihan erilaista. Tykistökenraali **Vilho Petter Nenonen** lähtee ja palaa tarkastamasta milloin mitään armeijakuntaa, tulee vieraita ja pidetään kokousta. Välillä joku saa ylennyksen ja tehtäviä järjestellään uusiksi.

Sotapäiväkirjat ovat julkisia ja kenen tahansa luettavissa. Hanke antoi tekemiselle hyvän raamin ja puhtaaksikirjoittaessa ehti hyvin miettiä, missä oloissa ja minkälainen ihminen tekstin on kirjoittanut ja miksi hän on valinnut kirjoitettavaksi juuri tietyt asiat. Aikaa hanke toki vei, mutta onneksi joukossa oli lyhyitäkin sotapäiväkirjoja.

Marju Moisalo

Opas Mirke Sipiläinen kertoi Aholan taiteilijanaapureista. —Matka-arkun (oikealla) sisäkannessa on merimaisema.

Rantatien taiteilijoista tuli tiivis naapurusto

Lottamuseo täydentää Tuusulanjärven kulttuurikohteiden rypästä

Santahaminan sotilaskotisisarten syysretki suuntautui Tuusulan Rantatien museokohteisiin. Aholan, Ainolan ja Erkkolan taiteilijakotien jälkeen neljäs kohde oli Lottamuseo. Lounas syötiin Tuusulan sotilaskodin tiloissa Taistelukoululla, joka on niin ikään Rantatien varrella. Retkeen osallistui 27 siirtolaista, ja matkanjohtajana oli Pirkko Kinnunen.

Kirjailija Juhani Ahon (1861–1921) ja kuvataiteilija Venny Soldan-Brofeldtin (1863–1945) Aholassa elö ei aina ollut auvoisaa, sillä kirjailijalla oli suhde myös Vennyn pikkusiskoon Tilly Soldaniin. Nuori perhe muutti usein, mutta asettui vihdoin vuokraamaansa taloon Aholaan 1897. Sinne muutti myös Tilly.

Aho sai Vennyn kanssa kaksi poikaa ja Tillyn kanssa yhden. Tillyn muutto poikansa Björnin eli Nissen kanssa muutaman kilometrin päähän Ristinummelle vähensi perheen jännitteitä, ja sisaret lapsineen viettivät lopulta paljon aikaa yhdessä. Perhe asui Aholassa 14 vuotta, ja siellä Juhani Aho myös kuoli.

Venny oli edistysmielinen naisasianainen; hän kulki housuissa, ajoi pyörällä, hiihti ja tupakoi. Hän teki puutöitä, piirsi ja maalasi, muovasi veistoksia, suunnitteli tekstiilejä ja koruja.

Venny myös kuvitti miehensä kertomuksia. Pojat Antti ja Heikki joutuivat usein keskeyttämään leikkinsä, kun äiti halusi heidät malleiksi. Antilla oli pitkät vaaleat hiukset, ja hän sai esittää myös tyttöä. Aholan naapureita olivat mm. Järnefeldtit, Sibeliukset ja Haloset. Taiteilijaperheet viettivät paljon aikaa yhdessä ja erilaiset suhteet sekoittuivat niissä piireissä. Esimerkiksi Järnefeldtin taiteilijapoikien äiti Elisabeth oli Juhani Ahon sydänystävä ja innostaja. Opas **Mirke Sipiläinen** kertoi, että palava kynttilä Halosenniemen ikkunalla tarkoitti, että sauna on kuumana. Silloin Juhani Aho hiihti jäätä pitkin kylpemään taiteilijaystäviensä seuran.

Aho kirjoitti romaaneja, novelleja ja näytelmiä, käänsi kirjallisuutta, kirjoitti lehtiartikkeleita ja kuului Helsingin Sanomien edeltäjän Päivälehdessä perustajaryhmään.

Rantatien taideyhdistys oli hyvin suomenmielinen, eikä Aho sortovuosina aina tuntenut oloaan turvaliseksi Tuusulassa. Oppaan mukaan Aho piilotti kirjoituksiaan lasipurkeissa puutarhaan sensuuriratsian pelossa. Ahot muuttivat vuodeksi maanpakoon Sveitsiin 1903. Siellä Venny kirjoitti ja piirsi matkakertomuskirjan lapsille värityskirjan tyyliin.

Opas Ines Turunen (vas.) esitteli Ainolan olohuonetta. — Kirjaston tupakkapöydällä oli aina monta tuhkakuppia, joista isäntä valitsi aina mieleisensä. Opas kertoi Aino-vaimon päätelleen miehensä mielialan tuhkakupin perusteella.

Ainolan isäntä halusi takan väriksi vihreän kuin F-duuri

Kullervo-sinfonia vakuutti aatelissukuun kuuluneen Aino Järnefeldtin (1871 – 1969) vanhemmat siitä, että sulhasehdokas Jean Sibelius (1865 – 1957) on varteenotettava vävy. Niinpä opiskeluaikana tutustunut pariskunta meni 1892 naimisiin ja muutti 1904 Ainolaan, jonka suunnitteli Lars Sonck. Talon sisustuksessa on paljon samaa tyyliä kuin Halosenniemiessä, joka valmistui samoihin aikoihin. Taiteilijaveljekset Antti ja Pekka Halonen suunnittelivat Ainolaan komean takan, josta isäntä halusi vihreän. Opas **Ines Turunen** kertoi, että Sibelius koki musiikin väreinä ja vihreä yhdistyi hänen mielestään F-duuriin. C-duuri oli Sibeliukselle punainen, D-duuri keltainen.

Ystävät lahjoittivat säveltäjälle flyygelin 50-vuotislahjaksi. Soitin oli vähällä joutua ulosottoon velkojen vuoksi, mutta noin 15 000 hengen kansalaiskeräyksellä se saatiin pelastetuksi. Soitin on yhä Ainolassa ja käytössä, kun talossa on konserteja.

Oppaan mukaan Sibelius sävelsi harvoin flyygelin ääressä. Sen sijaan hän mielellään istui kirjaston nojatuolissa ja poltteli sikareja. Sibeliuksilla oli kuusi tytärtä, joista yksi kuoli lapsena. Suuressa perheessä oli apulaisia eikä äidin tarvinnut hääriä keittiössä. Hän oli ahkera puutarhassa ja kätevä käsistään. Aino Sibelius suunnitteli pihasaunan ja sinne vintti-kaivolta johtavan vesikourun. Sitä pitkin vesi kulki suoraan saunan pataan ja siitä edelleen ammeeseen.

Vanhempina vuosinaan Sibeliuksset nukkuivat eri kerroksissa, sillä lääkäri oli kieltänyt säveltäjää kiipeämästä portaita toiseen kerrokseen. Puolisoilla oli käytössään sisäpuhelin. 1957 Sibelius kuoli ja hänet haudattiin Ainolan puutarhaan, jonne myös 97-vuotiaana kuollut Aino haudattiin 1969. Hautakiven on suunnitellut Sibeliusen vävy Aulis Blomstedt. Perikunta myi Ainolan valtiolle 1972, ja kodista tehtiin museo.

Erkkola ei riittänyt houkuttamaan kihlattua runoilijan vaimoksi

Orimattilassa syntynyt maatalon poika J. H. Erkkö (1849–1906) rakennutti komean talon Tuusulanjärven Rantatien varteen 1902. Sen piirsi taiteilija Pekka Halonen, ja talossa onkin samanlaiset komeat kattohirret kuin Halosenniemessä. Aleksis Kiven pikkuruinen kuolinmökki on Rantatien toisella puolella puiden katveessa.

J. H. Erkkö opiskeli opettajaksi Jyväskylässä ja toimi sitten Viipurissa opettajana liki 20 vuotta. Hän perusti Viipuriin kirjaston, jossa kerrotaan olleen kaikki suomeksi ilmestyneet kirjat.

Opas Heidi Hummastenniemi kertoi, että Tuusulaan Erkon houkuttelivat Rantatien taiteilijayhteisön muut suomenmieliset taiteilijat sekä eräs Thyra Nykvist, josta ei kuitenkaan tullut Erkon puolisoa.

Kihlauksen purkauduttua runoilija kirjoitti toivotonmani: *Pesä valmistui mutta lintu lensi pois.*

Erkkö kirjoitti runoja, näytelmiä, lauluja, romaaneja. Hänen tunnettuja laulujaan ovat mm. *Jouluaatto* (*No onkos tullut kesä*) ja *Kansalaislaulu* (*Olet maamme armahin Suomenmaa*).

J. H. Erkkö ehti asua Erkkolassa vain viisi vuotta ennen kuolemaansa.

Erkkolan yläkerran uuni on koristeellinen. — Kihlaus innoitti runoilijaa.

Erkon runo Salaisuus

Mulla on pieni salaisuus.

Asia on vielä aivan uus.

Siskoni! Äsken kirjeen sain,

Siit elä hiisku muille vain!

Täällä voin metsässä kuiskata:

Kuulehan – olen kihloissa!

”Kihloissa! -kylässä huudettiin,

Että jo menet naimisiin!

Runoilija oli testamentannut talonsa kirjailijayhdistykselle. Sillä ei ollut varaa pitää taloa, ja se oli lähes sata vuotta yksityishuvilana.

Tuusulan kunta osti Erkkolan 2006, ja siitä tuli kiehtova täydennys Rantatien museokohteiden joukkoon. Talossa on vaihtuvia näyttelyitä.

Nyt syksyllä siellä on esillä maalauksia, piirroksia ja veistoksia Erkon aikalaisista, Tulenkantajaryhmään kuuluneista kirjailijoista kuten Olavi Paa-volaisesta, Elina Vaarasta ja Saima Harmajasta. Sitä ennen museo esitteli Tuusulassa asuneen Martta Wendelinin töitä, joita taiteilija on aikanaan lahjoittanut museolle.

Marianne Hedengrenin siskoilla oli aikanaan lottanukke.

Hakaristi valikoitui Lotta-merkin symboliksi 1921. Sen suunnitteli Eric Wikström. Oikealla on Akseli Gallen-Kallelan ehdotus, joka on Lottamuseossa.

Lottamuseo sai muistelemaan menneitä

Rantatien kiinnostavin museo on Lottamuseo. Se toimii 1960-luvulla palaneen Syvärannan huvilan paikalle rakennetussa talossa, jonka omistaa Lotta-Svärd -säätiö. Museo avautui 1996.

Vierailun erinomaisena oppaana oli museon kokoelma-amanuenssi **Kaisa Kinnunen**. Hän esitteli mielenkiintoisella tavalla järjestön mutkikasta taivalta ja kertoi kiintoisia tarinoita lotista.

Lottajärjestö perustettiin tukemaan suojeluskuntia 1920. Pian se rakensi maan kattavan verkoston. Lotta-nimi tuli Väinö Stoolin tarinoiden runosta.

Lotat antoivat lupauksen: *Minä (N. N.) lupaan kunniasanallani, että rehellisesti ja omantunnon-tarkasti avustan Suojeluskuntajärjestöä sen puolustaessa uskontoa, kotia ja isänmaata ja täytän täysin minulle uskotut maanpuolustustehtävät noudattaen Lotta Svärd-järjestön sääntöjä.*

Ennen talvisotaa lottajärjestö toimi monin tavoin kriisitilanteisiin varautumiseksi. Varustettiin sotasairaaloita, koottiin vaatelaatikoita ja koulutettiin lottia eri tehtäviin, mm. lääkintään ja muonitukseen. Toimintaa rahoitettiin tuotemyynnillä.

”Äiti paistoi ruisleipiä rintamalle”

Sirkku Mero kertoi äitinsä muistoja kotirintamalottana:

”Isä läksi 1939 sotaan ja 23-vuotias äiti jäi 1937 ja 1939 syntyneiden veljieni kanssa kotitalalle. Itse synnyin 1943. Äiti toimi kotirintamalottana, teki lumipukuja, kutoi sukkaa ja tumppuja ja teki leipiä. Maatalon tuvassa oli 16 leipää vetävä leivinuuni. Siinä äiti paistoi ruisleipiä rintamalle vietäviksi. Hän sai

viikoittain kaksi säkillistä ruisjauhoja, joista hän kahden päivän aikana leipoi suorakulmaisia, isohkoja leipiä, joissa oli reikä keskellä. Pyöreiden hämäläisleipien sijaan tehtiin suorakulmaisia, jotta niitä olisi helpommat kuljettaa. Leivät kuljetettiin pahvilaatikoissa hevosella kaupalle, josta armeijan auto haki.

Sirkku Mero ja Asta Wallander

Myöhemmin Kylmäkosken lottien

astiasto jaettiin maatalousnaisille, joiden puheenjohtaja äiti oli. Hän sai suuren keittokulhon, jonka hän antoi minulle, koska ei halunnut muiden luulevan, että hän otti itselleen suurimman astian. Lottakupin hän sentään hyväksyi muistoksi. Lottapuku päättyi kotiin työvaatteeksi.”

Asta Wallander muisteli Kajaanissa 1982 pidettyjä sotilaskotipäiviä, joilla

mukana oli myös vanhoja rintamasotilaskotisisaria. Päivien ohjelmassa oli retki Raatteen tielle, ja kun saavuttiin taistelupaikoille, joku vanhoista sisarista alkoi laulaa Finlandia-hymniä. Lauluun yhdyttiin, ja se herusti niin, että lopulta kaikki itkivät.

Lotat saivat pitkään odottaa arvostusta

Opas esitteli karttaa, jossa näkyi lottapiirijako.

Suurin osa lotista toimi sodan aikana kotirintamalla; rintamalla heitä oli noin 13 000 kerrallaan. Huoltotehtävien lisäksi he pitivät sotatoimialueilla kanttiineja kuten sotilaskotisisaretkin. Järjestöillä oli joskus kitkaa, mutta yleensä ne sopivat, missä kumpikin kanttiinejaan piti.

Rintamakomennukset kestivät yleensä viikkoja tai kuukausia, mutta opas kertoi lotasta, joka palveli neljä vuotta yhteen pötköön.

”Lotta kertoi tiskanneensa sodan läpi. Hän oli sairastunut tiskaajana neljä vuotta ja nai lopulta veturinkuljettajan.”

Lottajärjestö lopetettiin sodan jälkeen, mutta sen toiminta jatkui Naisten Huoltosäätiön nimellä.

Säätiö kehitti mm. työmaahuoltoa ja avusti entisiä lottia monin tavoin.

Säätiö peri lottajärjestön omaisuuden ja rakennutti Helsinkiin kerrostalon, jonka alakerrassa oli ravintola White Lady. Sinne naiset pääsivät sisään yksin, mikä oli silloin tavatonta. Talo on yhä Naisten Huoltosäätiön omistuksessa.

Lottajärjestön maine oli sodan jälkeen kielteinen, eivätkä lotat useinkaan puhuneet toiminnastaan. Vasta 1960-luvulla lotista alettiin kirjoittaa faktatietoa arvostavaan sävyyn, ja 1991 lotat saivat arvonsa juhlan Finlandia-talossa.

Marja-Riika Saaristo

Retkeläiset nauttivat lounaan Tuusulan sotilaskodissa, jonka pihalla asetuttiin yhteiskuvaan. Matkanjohtaja Pirkko Kinnunen on eturivissä neljäs vasemmalta. Varusmieskuljettaja, kaartinjääkäri Bunjaku oli osalle tuttu Tampereen reissulta.

TULEVIA TAPAHTUMIA

La 8.10. klo 10.00 Hygieniapassikoulutus

Sotilaskotiliitossa Simonkatu 12 A.

Ilmoittautumiset sotilaskotialue.ets@gmail.com

Ilmoittautumisen jälkeen saat lisätietoja. Testiin osallistuvilla tulee olla henkilöllisyystodistus mukanaan.

To 20.10. klo 18.00 luento Pandemian jälkeinen hyvinvointi

Vieraileva luennoitsija Tiina Lumijärvi on aikuisten

mielenterveystyön päällikkö Suomen Mielenterveys ry:stä. (MIELI)

Ilmoittaudu 17.10. mennessä taloussihteeri@hssky.fi

tai puhelimella numeroon (09) 679 711 (ti-pe klo 10–15).

La 12.11. klo 14.00 Kaartin soittokunnan varusmiesbändin konsertti sotilaskodissa

Lippu maksaa 5 €, johon sisältyy munkkikahvit. Arpajaiset!

Sisaret ystävineen tervetulleita konserttiin.

Ohessa ilmoittautumislinkki.

Kerrallaan voi ilmoittaa vain yhden henkilön.

Jos haluat ilmoittaa useita, avaa linkki jokaista henkilöä varten uudelleen.

Ilmoittautumiset viimeistään 8.11.

<https://fi.surveymonkey.com/r/N7Y77GS>

To 24.11. klo 18.00 Yhdistyksen syyskokous

Kokouskutsu tulee jäsenille postissa.

Pe 2.12. klo 14.00 Itsenäisyypäiväkahvit Sotilaskodissa

Ilmoittaudu viimeistään 28.11. taloussihteeri@hssky.fi

Ma 16.1.2023 klo 18.00 Vapaaehtoistyössä jaksaminen ja palautuminen –luento

Luennoitsijana fysioterapeutti Jaana Leskinen. Ilmoittautumiset

taloussihteeri@hssky.fi viimeistään 11.1.2023.

MUISTAMME

Yhdistyksemme jäsen Leena Ruha
nukkui pois 17. 8. 2022. Hän oli
syntynyt 30. 6. 1941.

Kaipaamme ja kiitämme Leenaa
hänen sitoutumisestaan hengellisen ja
kirjastojaoston toimintaan.

Huomio sisaret!

VAATEASIAA

Sotilaskodin alakerrassa sijaitseva sisarten pukukoppi
sisustetaan uudelleen. Pyydämme hakemaan kopista
tavaranne viimeistään 31.10. Sen jälkeen kopissa olevat vaatteet
ja muut hävitetään. Toivomme, että uusi kaappi ja lisätila vastaavat
paremmin sisarten pukuhuonetarpeita.
Vaatevarastosta lainatut vaatteet pitää aina palauttaa puhtaina.
Meillä ei ole pesulapalvelua!

TULO SANTAHAMINAN

Jos teillä on vaikeuksia päästä portista saarelle, pyytäkää
sotilaspoliisia hakemaan valvontakopista Sotilaskotikansio.
Siinä on kaikkien sotilaskotisisarten nimet.

Yhteystiedot 2022

Hallitus

Inka Tiittanen, puheenjohtaja
Puh. 040 547 7799
inka.tiittanen@hssky.fi

Merja Autio
Puh. 0400 434 941
merja.autio@bastu.net

Marja-Riitta Hirvonen
Puh. 050 338 6121
marjariittahirv@gmail.com

Päivikki Jordan
päivikki.jordan@gmail.com

Anna Maija Luomi
Puh. 050 584 0181
amluomi@gmail.com

Marja-Liisa Nikka
Puh. 040 570 4230
nikka.marjaliisa@gmail.com

Mikko Skön
Puh. 050 514 8196
mikko.skön@kolumbus.fi

Varajäsenet

Heli Kuisma
Puh. 040 737 8039
heli.m.kuisma@hel.fi

Marju Moisalo
Puh. 040 560 4075
marjukaarina@yahoo.com

Seija Pussinen
Puh. 050 568 8371
pussinen.seija@gmail.com

Tiedotus

Marja-Liisa Nikka
Puh. 040 570 4230
nikka.marjaliisa@gmail.com

Nuoret sisaret

Helena (Hippu) Kilpeläinen
Puh. 050 505 0119
hippuq@live.com

Jaostot

Tarjoilujaosto

Heli Pasanen, kodinhoitaja
Puh. 050 440 6993
tarjoilu.heli@hssky.fi

Ison kodin tapahtumat

Helena Saarela
Puh. 040 554 9221
helena.saarela@saunalahti.fi

MPKK:n tapahtumat

Eila Elo
Puh. 040 725 7827
eila.elo@luukku.com

Hengellinen jaosto

Marja-Riitta Hirvonen
Puh. 050 338 6121
marjariittahirv@gmail.com

Liikkuva sotilaskoti (LSK)

Merja Autio
Puh. 050 440 6994 (LSK)
lsk@hssky.fi
Puh. 0400 434 941 (oma)
merja.autio@bastu.net

Kirjastojaosto

Anu Helpinen
Puh. 040 835 0195
anumarita48@hotmail.com

Käsityö- ja somistusjaosto

Leena Kosonen
Puh. 040 574 9532
leenam.kosonen@gmail.com

Seniorijaosto

Pirkko Kinnunen
Puh. 050 511 3792
kinnunen.pirkko@elisanet.fi

Perinne- ja arkistajaosto

Pirkko Kinnunen
Puh. 050 511 3792
kinnunen.pirkko@elisanet.fi

Tekstiilijaosto

Benita Puuvuori
Puh. 045 123 6484
puuvuori.benita@gmail.com

Sotilaskodit

Santahaminan sotilaskoti

Santahaminantie 15
Puh. (09) 684 6368
ma-pe 8.30–20.30
la-su 16.30–20.30
Kodinjohtaja Virpi Fyhr
Puh. 0400 441 317

Kodinhoitaja Heli Pasanen
Puh. 050 440 6993
heli.pasanen@hssky.fi

Kadettikerhon sotilaskoti (MPKK)

Kadettikouluntie 7
Kodinhoitaja Marjo Ilanko
ma-to 8.30–14.30
pe suljettu
puh. 0299 530 701
kadettikerho@hssky.fi

Auditoriotalon kanttiini (MPKK)

Kadettikouluntie 6
ma -to 8.30–15.00
pe 8.00–12.00
Kodinhoitaja Virpi Leinonen
puh. 0299 530 702
auditorio@hssky.fi

Helsinki - Santahamina sotilaskotiyhdistys ry

Santahaminantie 15
00860 Helsinki
Toimistonhoitaja Nina Laurinen
Puh. (09) 679 771 ti-pe klo 10.00–15.00
taloussihteeri@hssky.fi
www.hssky.fi
Nordea FI 22 2285 1800 0028 83
Y-tunnus 1869305–2

Sotilaskotipäällikkö

Sirkka Pouru
Puh. 050 329 0152
sirkka.pouru@gmail.com

Ainolan daalijat
ovat upeita
vielä syyskuun
lopulla.

